

על פי התורה אשר יזרור

Yosrucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראוי מקומות

עומקה דינא

חלק ג'
גדרי מכך טעות

THIS VOLUME HAS BEEN SPONSORED BY

FRANKEL RUBIN KLEIN, ATTORNEYS AT LAW

MAYER S. KLEIN, MANAGING PARTNER

SOLVING SERIOUS BUSINESS PROBLEMS, בע"ה

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות

עומקא דדיןא

Prepared by Rav Yosef Greenwald
Dayan at the Bais HaVaad and Rav at Khal Dexter Park

Rav Dovid Grossman
Rosh Bais HaVaad

Rabbi Yaakov Tescher
Director of Torah Projects

Reb EC Birnbaum
Chief Marketing Officer

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rav Ariel Ovadia
Yorucha Content Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

A project of BAIS HAVAAD
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | ☎ 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

105 RIVER AVENUE, SUITE #301, LAKWOOD, NJ 08701

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן העניינים

חלק א' – גדרי איסור אונאה

8	• מ庫ר איסור אונאה
12	• שיעורי אונאה וביטול מתק
16	• אונאה לכתילה לפחות משותה
19	• קביעות מחירים בשוקים וחניות
23	• אונאה עכו"ם

חלק ב' – אופנים שאין בהם אונאה

28	• אונאה בחלייפין
29	• "לדי" שוה לי וקיצחה ע"י הדחק
31	• אונאה בקריקוות
34	• אונאה בפועל וקבל

חלק ג' – גדרי מתק טעות

48	• טעות במידה משקל ומטען
52	• קלוקלים שאפשר לתקן
56	• עד מהyi יכול לטעון מתק טעות
59	• סוג מתק טעות
61	• נתקלקל מקטצת המתק

חלק ד' – נידונים שונים בדיון מתק טעות

68	• ספק מתי נעשה המום
72	• נשתמש בהחפץ אחר שמצוין מום או הי' יכול להבחינו
76	• עשה הלוקח מום קודם שנמצא המתק טעות
77	• מכיר ע"מ שאין לך עלי טענת מומין

חלק ה' – אחריות מוכר ולוקח במקום מתק טעות

86	• נאבדה החפץ והлокח אינו יכול להחזירו
90	• לוקח שהוביל הסchorה למקום אחר ומצוא שם מום
95	• טעם חיוב הלוקח לשומר הסchorה
99	• דמי שכירות על מתק שנתבטלה

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"ל
לע"ג הרב יוסף ישראלי ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

לע"ג ישראלי ליב בן מרדי ז"ל,
ברכה אלה בת אריה ה ליב ע"ה

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן נון ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בעדיט ז"ל • ואללא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

ARYEH WEISS & FAMILY

MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"ל
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

BARRY LEBOVITS & FAMILY

the program that is transforming the way frum business is conducted

CORE COMPONENTS OF OUR PROGRAM

1

MAREH MEKOMOS BOOKLET

A set of carefully curated source sheets created by expert Dayanim in the field, which enables you to learn the sugya in depth and gain a thorough understanding of the topic and its intricacies.

2

AUDIO BLATT SHIUR

A daily 15-minute audio shiur delivered by a Dayan who serves as your “virtual chavrusa” and walks you through the entire limud for the day, helping to connect it into a cohesive sugya.

3

WEEKLY OVERVIEW VIDEO

At the culmination of each week's learning, an overview/halacha l'maaseh shiur is presented, where the concepts internalized through the week come to life in real-life workplace scenarios.

4

BUSINESS HALACHA DAILY Q & A

Daily 3-5 minute videos that are in sync with the topics of the Yorucha Curriculum, and go through practical questions and answers on the subject at hand.

ATTENTION CHABUROS: Additional zoom Q&A sessions can be arranged | Need help finding a Rosh Chabura? Contact us

Join as an individual, as a community with your shul and chavrusos, or a business!

Receive your content via

732.232.1412

888.485.VAAD(8223) #302

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

MEKACH TA'OS

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this series of shiurim

INTRODUCTION TO MEKACH TA'OS

Every sale is based on an understanding between two parties. Details of this understanding are often written in a contract, but others are self-understood. If this understanding is not realized and the goods delivered are not what the buyer understood he would be getting, there may be grounds to nullify the deal because of *mekach ta'os*.

Sometimes, it is very obvious that the merchandise received is not what the buyer was supposed to get, and the deal can be nullified as if it never occurred. But things are much more subjective when the buyer claims that the goods he received are of inferior quality compared to what he was expecting. In such a case, it may be a judgment call on whether this is "different" enough to be called a "false sale" which would negate the entire sale.

Even when it is determined that a sale was a *mekach ta'os*, there still are some complications to deal with.

SOME OF THE QUESTIONS WE MUST CLARIFY ARE:

- Is the buyer responsible to watch over it until it can be returned to the seller?
- Is he allowed to rent it for his use for the short-term?
- Is it his responsibility to pay the shipping costs to return it?
- If he used the item before expressing his desire to invalidate the deal, can that be taken as an indication that he made peace with the purchase, and does this mean that he forfeited his right to nullify the sale?
- What if he caused damage to the goods before he discovered the problems with the merchandise?

These questions will be dealt with in this segment.

QUESTIONS ON Mekach Ta'os

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

I hired a brand name band for my wedding. When they arrived, they sent inferior singers instead of the main guys. Is this a problem of Mekach Ta'os?

2

When making a grocery order, many times the store will automatically send the most expensive brand of the item requested if you haven't specified one (for example, Kleenex instead of Aspen). Is this ok for them to do?

4

I bought a box of pizza from the pizza shop. When I got home, I realized the pizza was slightly burnt. Pizza is not really returnable, but can I still demand money back? What if my family decided to eat it anyhow, being that they were all famished - would I be able to at least demand a discount?

3

I purchased a belt in a local store at 40% off retail price, final sale. When I got home, I noticed the belt had a scratch. Yet when I brought the item back to the store, they felt bad but stood firm in their store policy, which was, "No returns on sale items whatsoever." Is a frum store allowed to have a no-return policy on sale items? Was my transaction even considered valid if they didn't deliver the goods as promised?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק ג' גדרי מכך טעות

תוכן העניינים

48	טעות במדה משקל ומניין
52	קלוקלים שאפשר לתקן
56	עדמתי יכול לטעון מכך טעות
59	סוגי מכך טעות
61.....	נתקלקל מקצת המקה

For overview on Part 3: Mekach Ta'os, see pages 64-65

מב': **האיש מקדש פרק שני קידושין**

גסורת הש"ם
עם הוספות

הנוגחות ה' ח
גמ' מהר רב מיל סל
הרשות [ט] שם ואלה (3)
הרשות [ט] מה' (2) ש' זב
תנתן קולא פלא (ט), ג' (ט)
כ. סל גמלינע (ט)
ש' דער' דער' (ט) דמיה עט
אומאנע. ג' ו' ואכ' מיל סל
הנוגחות ה' ח' קולא זב (ט)
ס. נומ' (ט)
תומ' דער' (ט) מה' (ט)
ען פעד� ווּמָ�
בל חורב מיל טלא
:ט:

גלוון השם

ע עין רשות:

The *Gemara* discusses the rules of *Ona'ah* regarding the division of inheritance. The *Gemara* concludes that if the discrepancy was due to a mistake in calculations, such as in size, weight, or volume, the difference must be returned even if it was a negligible amount.

קדושין מב: אמר ר' ג' וכו' והא דמןין וכו'
 בגם' מובהר לנבי הילוקת אחין מתי יש דין אונאה, וע' שבין בקרע ובין במטלטלין אם היה טעותה בדבר שבדמו ובמשקל ובמנין אפילו פוחות מכדי אונאה חווה

הנין. הלבות המכירה פ"ד פט"ו

עט"ז א המוכר לחבירו כמדה או
בשיעור ובו גזוז

וְבָנָם רָצָה הַלּוֹקֶחֶת וּבָן גֵּס וְפִטּוֹת:

כט טעה בכדי אקדמא נושא יוציא נטהור
וילג' מושנה
ב- כ טעוה כל דברים כיוון דהמ' הולמתן דודג'ר
ודממן נימילין וון עינן ען דל' מונו לדגד'יס
טעומ' נצנין הולג' ג'ך ליהו נ' מענ' בדור על' גור
ולומר צחנער מלה כתה דטומ' זיין' וככל דל' מיל' דטומ'
מד גאנמען וזה דידראס דטומ' ליילך דיל' מיל'
וילג' עיננו נ' זא' וס' מיט' ענ' זא' מיט'
וילג' עיננו נ' זא' וס' מיט' ענ' זא' מיט':

— 2 —

ו' טעם בכלי אקדमיה נועה חייך לאסלאמי
ולך עטת נבון ונודע על גוף דגדים
ו' והוא ממן ניטחן וכון נודע על גוף דגדים
ולכך נלמן הולגה ג' כ' לרוח נודע על גוף
ונודע מהר נודע ה' כובד רצוי ויל' גוף
ה' גוף נכמן וזה גדרים נודע לירלה דגדים
ו' ולכך יעדנו נבון וכובד רצוי ויל' גוף
ו' נודע יעדנו נבון וכובד רצוי ויל' גוף

הגהות מירמוניות

ען וכן ראייה וכן ס"ה כלשון העמוד:

ב' סדרה: י' מ"מ ו' י' ס"ה פטרכוס פילק חסיך וויא נאלה"ר" ג' י' קקדק ל' דרכ' סכללה ר' י' דע ומוחל וח' ו' וכ' נצולות תלמידות' ובן א' נמצאו העשויות החבר ו' וב' כרל'ב' ז' ו' ס' סכללה ו' ס' סכללות' וכוכב' ו' י' מ"מ ו' י' ימ'ק י' ו' ס' סכלבות' ו' ס' סכל' ו' ס' י'

קמונל

ה הונייה ובו'. מינמלו סס נ אנדנַרְ מאָקוּרְ לאָבֶן. פִּוּזְ
נוֹרְ וְלָגְ עַלְּהָ גְּדֻעָמְ רְקָנוּכְ
צְפָרְקָן הַלְּכָן (סס ד 9 נ"ט). ס

פט"ז א המוכר לחייב במדה ממשקל או במניין וכו', מטעם ע"ש דבורי ר' ינאי
הו' לדברי שפטם לאלו לטלות הילך נדביה אה"ה להעניט בטלן מוקם
בדעתם קומין'ן ואלה'ך וכו' ר' ינאי סתום דעת לעניין: חבר ה"ה בחשנותו ט"ה פטעים
שלחן קומם נקמה ומי' וצבי סמיכר וכו' עיר וכו'. וית מומס על ט"ה זנימה שאלה'ן'ז
לען'ן מכך גוף שפטם וולען'ן לרוכנו יוד'

הה כל שהסבירו עלייו בני המדינה שהוא מושם בו". מככברנו מ"מ סיקין לה'ג' וואה ונמה נגד בדורו סכתמ' שחון נולס מקנה למפניו דרכ' טהון נו קנדָה ע"כ . ולכדולא צבוריינו נמיות נולס דומקסן כנמו הפליט גונענוה מכם דלונען דלון דין מהונלה נגע בדורו הר' ברוך מירון:

סמיי בשני הדברים בפירוש. לא חנו ולא תלחו; ית גדרה
אהוניות דברים מהוניות ממן. שהן ניתן להשבען וזה
 לא ניתן להשבען. זהה במינו וזה בגופו. והרי הוא אומר בהוניות דברים ו/orאת
 מאלהיך לפי שהרב מסור ללב. הא למדת כל דבר שהוא מסור ללב נאמר בו ו/orאת
 מאלהיך ועל האוניות מהוניות ברביהם ושהן מוגשות שואלוב כי און ב-

פרק חמישה עשר

א' המוכר לחבירו במרה במישkal או מבניין וטעה בכל שהוא חור לעולם. שאן הוניה אלא בדים אבל בחשבן חזון: ב' כיצד מכר לו מאה אגוזים בדין וنمצאו מאה ואחד או חמישים ותשעה. נקנה הנתן הראב"ד

לאחר כמה שנים. וכן אם נמצא מילוט אחד בין הכתובות, יתיר על כל מילוט אחר. וכך יתיר על כל מילוט אחר.

כל בזיזא בוה: ג' וכן המוכר לחבירו קרכע או עבר או בהמה או שאר מטלטלי נומצא במחלוקת מום שליד ריער בו הליקת. מחזרו אפליו לאחר כמה [ו'] שבועים שהוא מוקח טעות הוא. והוא שלא ישמש במחלוקת אחר שידע במום. אבל אם נשחטש בו אחר שראה המום הרי והה מלוי ויאנו יכול להחויה: ד אין מחשבןفتح המום. אפליו מכיר לו כל' שהוא ערלה דינרין ונומצא בו מום המפchioתו מדמיון אישר מהוחר את הכל' ואינו יכול לומר לו הילך אישר הרשות ביד המוכר. שהוא אומר בחפש שלם אני רוץ. וכן אם רצתה הליקת ליקחفتح המום ח' יכול שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזר בו מוקח זה מהזרין. וכל שהסכימו עליו

א. סמ"ג צס נועל צס: ב סמ"ג נלען צס ק"ע כו"מ מ"ק סי' ל"ד: ב כו"ל צס מ"ב פ"מ ק"ע כו"מ מ"ק סי' ל"ד: ד כו"מ מ"ק סי' ל"ג: ז בס"ט לבינו:

לעשות כן ופומייל מכר לו קם לשו מוחר, ומ"ש ואויה צלול יטממת וכוי. יהל נ' ממה שטמוין כן גמתקה למ' קלהה בס' וגיה טליה ונמליה' וב' דה עונין לדמיין מוקה' לן יהל סותה זונק' גל' מ' צויר' ומיינ' זונכומת' כו' גאנצעל פיר' כ"ז מס' ב' ליטס' ווינ' ס' דיז' מוקם ומוניכ' זוט' זונס' דיז'ין' יהל דטל'ה' פיר' פיר' זונד' (ק"ז ע"א):

בג

二〇〇〇年

ט' פטמן ב ובן אם נמצאו המועות הרבי או יתר מן הבניין שבסוכן ובו. וזה דוחה כתה מלול מוגנש אבל אין חלקו מוגנש כל כך כיון שהוא מוגנש אך טען כיון שגדת עוצמת חוץ לא מושג

קמונל

רמב"ם מכיר פט' ו' הילכה א'-ב' והשגות הראב ד'
 כל טעונו בחשבונו של המקה חור עלולם, ואין בו דין אונאה. ויש להמאנה להחזר הטעות או להשליםו, אבל אין המקה מותבטל. וראב"ד השג שפיעומים כל המקה מותבטל, וכך אמר לו המוכר שהשקל זה כולל מאות אגוזים, ונמצא שהוא פחות מזה דיבול ל לבטל המקה אפילו המוכר רוץ להשליכנו.

Any mistake in the calculations of a sale is not subject to the rules of *Ona'ah*. Instead, the sale is valid and the discrepancy is to be returned or fulfilled whenever it is discovered. *Ra'avad's* opinion is that in some cases the entire sale can be nullified, such as when the seller presented a package claiming that it contains 100 items, and it is discovered to be less than that.

סמן רלב' סעיף א'], ומזה בכ' ששה כ' נס שאן אונאה בר'. פילוט, אדוקה צווגה מארן צו (ב' כ' ע' ב') דמלל עד חמוץ, מטפס אלכת קול'ה (שם פ' ס' כ') ולכון געוויל וסמכנער לייט מעין לכ' טור עריך 'ר' ו' ר' מיטס דלאן צומול ולביקו יולען געמאז זוי דמי עיג'ען זעיג'ען סמתק 'ו' ע' מיט'ב' נמלעה זומקאל ובמין': דז הווער נווערט. פילוט, מאנק קרייס וטונגא האנטעטעה דה חולדת, ומיטלען נס קמנין 'ו' סמלה זומקאל זונדרס קומפֿלען נס נאקסל זומקאל נמיכר נס קראען ווועל נס צאריך מלוכא 'ו' חמוץ, ומיטיה חי' למלה ווועל נס זומקאל זונדרס קומפֿלען נס נאקסל זומקאל נמיכר נס קראען ווועל נס צאריך מלוכא 'ו' חמוץ, ומיטיה חי' למלה ווועל נס

סימן רלב סעיף א' א) המוכר

רלב ימן

ו כו'. עין נמסונם לר"ד"ס
[חוי"ט] פ"י ספ"ה [קש"כ]:

本章由前文的“人”与“事”组成。

רבר ונמץ

א **אַיִלָּה** המוכר לחבייו במרוח במקשקל נמלה ני מוכך נך דנמגאל צס סענץ דן דנמגאל נו לוי פלי מלחה שטמפל לנו, גיגיטים ומקורות סטמן רלב (ח) לנו ימ'ת' יש פ"מ' מיליה ה"א-ה' דנטטני אמת דלון דלון מדא דנטטן קילול גמל פלאישס דענץ זילליש (סענץ א'): תומך

הממלך דבש נרים פְּרִי לְדָקֵנָן דֶּרֶג מַעֲזָבָן לְלִבְנָה וְכַבְדָּלָק
ובכמונין הפליג נסחומי מכי הוגה חוכ. וכמג' סלט קומג' [עמ' 23] נסח' ג'ל'

באר הנולה

ב-ימן רלב' סעיף א'. ה. פון קלמג'ס לש ליק ט"י משלכות מילא. אף מילוד לרבע גראס פ"ז דקדוקן דף מ"ע ז' כל דבר אגדה ובאמת נטעות כו"ה נטום קדש קפלן ביר מיטומת, אין סכמתה, אך אין נטעות כו"ה נטום מוקטן קפלן ביר מיטומת, אין לג' כו"ה עשויה נטום קפלן ביר מיטומת.

פתרונות תשובה

טחון הפלג נזכר במאמרם של קאנט ווילנש ("העלאת השם במאמרם של קאנט ווילנש"). מילוי זה, מאריך קאנט, מושג על ידי קאנט עצמו ("העלאת השם במאמרם של קאנט ווילנש").

חידושי רעכ"א

Shulchan Aruch rules like the *Rambam* that a mistake in calculation does not invalidate the sale; instead, the difference is to be returned or fulfilled whenever it is discovered. *Sema* limits this to items that can actually be fulfilled; whereas, for real estate that is smaller than intended, and the seller cannot provide more land as per the original agreement, the sale is invalid. However, R' Akiva Eiger cites several *Rishonim* that uphold the sale even in a scenario that it cannot be fulfilled.

שׁוּעַ חֹיִם סִימָן רְלֵב סָאַר, סִמְמָה עַסְקָבָה, אֲבָר הַגּוֹלָה וַעֲקָבָה
הַשׁוּעַעַר הַכְּרִיעַה הַחֲרָבָמָה סְכָל טְעוֹת בַּמְדָה וּבֶמְנָן הַמְקָח קִים וְהַטּוֹת חֹזֶר לְעוֹלָם דָּהִינָּה
שְׁמֻהָרָה מִהְשָׁבָחָה וְעַל בְּסָמָעַדְהַיִנוּ וּזְקָא בְּדָבָר שָׁאָפָשָׁר לְחַשְׁלִימָה, מְשָׁאַבָּכָבָה בְּקַרְקָעָה שְׁנָמְנָא
שְׁהָאָחָר הַמְקָח בָּטֵל לְלִמְרָגִי, אַמְנָה רַעַקָּא מְצִיאָן לְכָמָה רַאשְׁוֹנָה דָּאָפָילָו בְּקַרְקָעָה הַמְקָח קִים
גַּמְחִירַבָּה הַשְׁטוֹחוֹת.

ט' ימין רלב סעיף א'. אבל בחשבון חווור, ואם אין אפשר להוכיח, כיון שבדת בות זו שדרה, הפקח בטל, יו' ואמר לא קנייתי אלא בות או שעדה שמבדתת נך. כיון טענו א' בטעם הווא יש ביב פ' פ' א' ווילן שם פ' ג' עיב ד' מהן) סעיף ב'. בהרשותו כו'. והוא הדין לכל מניין שריגניות למונת בו באוטו מוקם. (זהב המג'ז

ערוך לחים

ויקי-הנחיות

ביאור הנר"א

סימן רלב בענף א. ליעל. פירוט, פילו לנו מורה, ואלטוקו מורה
שכמונע ששלט בלבנו כדי לתקן בו נקליגו, וטעול כמוה עד צידון נז
תכל כל דעשותיו יושם ודומם מלהם
סימן רלב בענף ב. בורום. פירוט, מה מורה ומי מורה
ששיך קין: ע"ג [תקון]:

באר היטכ

שנמנם צויר נלזק נמי ציריך למגר או לגורו, וטישו המורה עד צידון לו כהמלה כו וויל' ומיל' צפין ר' זעירי, דצלאי כלום בערומו יהודים ודוחה ולוחם סלאן צבאיין דען לאנו, ו'כ'יל' טמיה' זוק'ין'. עשיין צפאנעם דעלסן יהודין' קרי' פ'א'.

חידושים רעכ"א

ט"ז ס"ק ב'. וכ"כ הרא"ש פרק איזחו נשך. נ"ב, וכ"כ צעל המתכוומת שער מ"ז ח"ד ק"ג, ועיין צמחנה מהפריט סלכתה חוניה ק"י כ"ג:

שלוחן ערוך השלם <מהדורות פריעדמאן> - כה ח' מ ז (קפט - רם) קאrho, יוסף בן אפרים עמוד מס 276הו^{דפס ע'} תכנת אוצר החכם

הכימם וטהו יגעה מדמי המכבר קלוקול הרים על פי ערך סטנדרטי, ובענין הומר לרשותה מיפוי טהו מטה מהות קלוקול מועט נחצץ צו נמוס גדוֹל והי מקם טעהות.

רואה ני מה דבאי לרוחן, כי מכך לו עדין נקלות ביטחון חילען צו קות קלוקול. מוס עונר טהו וגדמיס טהו ממכה לו יחוור סכימם לקדומו ולחין כלן מקום טעהות.

נוו' וכן הנקימו, כו'ן⁵ ע"ז לומר אין קופין מה המכבר למכוון, [הס] מה"כ מהר לרוחן נסמן הומו צדה סקינימי מן כס לוי נערמי קימי, הילג לפנהמי⁶ געלמל קימי כס נוי, אין מכיר המכבר לכמות שטח מהר, ונעמדו פ"י משרות לדין ניחל לך לחייך ליפיזו צטורי עלייה, מפיק לך שפיעו לה סיה המכבר רואה לכמות לו שטח מהר קיתך יכמוך לו ושיין יתמסמו שעדיס וכונקם ככדי זהה דזין נחלס צלה צפינו, לדה מלין⁷ וכו' צדקה וז [לפניהם] וכונקו לו מה השטר חוויל צטורי וליו חוח צדקה. ולמה יהמינו לרוחן נומר צקר חמראתי נערמי קימי ונגוזל מה נוי. ועוד חממי הילג מישין לנענינה צנוממר לרוחן נתן מה שטח נלי המכבר מה צדקה לו שיעצדו נח'ר ע"פ השטר וח'כ ע"ז קוינויל וסחים לו מה שטח נליום וואלן לרוחן נסמן ונקס ממנו ציעצה לו שטח מהר על צמו כדי לאפקיע מה שטח מיד הומו שקינהו מלו. וככלול גמר לח'ר מוכensis מהוד נכל מיי חכחות. הילג ע"כ צירק נפלט הצריימה צטה נוי לפני צמעון ולפנינו העדים והודה שכן הוא כדרבי לרוחן, וגס לירן נומר צה'ן אחות וגפקן פין כמית שטח לדבאי לרוחן דיליכ' נמי'ת לנענינה, קר לירן נפלט הצריימה. נמיה' גנדון וזה כוון סביס קיין צבאי נו' וכמ' שטח נס נוי סלי' וכיה נו' צב'ת לו צדקה, הילג ע"פ קי' הקן הומר לנדריס צו'ו וטה'ו צה'ן קה' לי' מוקם וזה פ' קלי'ס להעדי' ולו יכט'ו עדותן צבאי' צה'ן נס⁸ הילג, סביס צלחו צלן צו' וכה נו' צה'ן צפינו, הילג לנו' כל כמי'יסו. וטה' סביס צקן קען צבעת שמקם ועכטיו מודע' לדבאי' הילג מועל' לדין סוד'תו מועלת על לדבאי' קען. ועוד דה'יכ' נמי'ת לנענינה צמיה' נמן השטר לננו מטה'גדיל ומוכר ועתה צה'ן לעותם קינויו.

נמוס הטעוב אשר בן הרוב ר' יהיאל ז"ל]

1

את מהר צה'נת לרוחן וצמעון קי' צה'צ'יל'יה ו'ץ לרוחן נמי'ש נקלע'ת וטניאס סי' מカリין נס צמו'ת'ה'יס וכמו'ת'ה'ס ומכונם וגורם, וסקיכמו ימד' סימוכר לרוחן נסמן הבתים צמכו'ס ממון ועא'ז צי'יס' קנס'ה' שטח' קנס'ה' צה'ן ימור' נס' וטל'ר ג' מד'יס' נעה'ה' סמכל'. ו'ין' סאמכל'ה' והמכר צה'ן גויס' נקלע'ת' ומו'ן' צב'ת' סה'ס' וקלק'ן' נס' מקם' מקומו' ועב'נו' כות'י' ס'ת' מהת' מה' צה'ל'יק'ן' צו' ועקרו לדמי' צב'ת' וט'ל'נות. וגס הא'ל' מכר'ו צמ' צה'ס' נס' צב'ת' לדמות' סמכל' וט'ב'ת. וט'מען רואה' ה'ז'ור' צמ'ק' צי' נמגנ'ג' קודס גמ' שמקם' ושה' נ' ידע' ו'וי' מוקם טעו'ת, ורוחן ה'ומר' צד'ן' מועט טה' ס'ת' קלוקול' נג'ד ער'ן

Shimon bought a home in another city from Reuven, and later discovered that damage had been inflicted upon the doors and windows. Now Shimon would like to invalidate the sale. The *Rosh* ruled that Reuven can deduct from the sale price to cover the repairs, and the sale remains intact.

שו"ת הרא"ש כל' צו' זאת'⁹ מי שמכר בית וنمצא בו קלוקולים בדלתות הבית והחלונות, פסק הרא"ש שהמכור יכול לנכון מדי' המכר כדי לתקן את הקלוקולים והמחה' קיים.

וְטוֹעָנוּ וְלֹمַד קְפִיד לְעֵשָׂוּ כָּךְ
וְסִמוּכָל מְכֻל לוּ קְמָס, חִיווּ מַוָּרֶל*, כ"ג
שְׁמַנְגִּיל מְנָסָה טָס [פְּטָשָׁוּ מְמִכְירָה ה"ג]:
מִשְׁנָה אֲשֶׁר עָמָד שְׁלָמָן אֲנֵי
סְעֻף ד' יָא בְּחַפְצָן שְׁלָמָן אֲנֵי
רוֹצָחָה. וְלֹמַד דְּמֵי לְמֹלוּכָת לְנוּנָה גְּזִין
סִימָן רְכִ"ז סְעִיר ב'-י", לְסָס קְמָקָם
קְרָנָה פּוֹתָה טָס גְּזִיל מַוָּס הַלְּגָתָן לוּ
יְמָרָה מְדֻמִּי שְׂוִיה, הַגָּל כְּלָן גּוֹף קְמָקָם
יְשָׁא לוּ מְפָלִין: יְבָן הַרְשָׁוֹת בִּיד
הַמּוֹכָר בָּרוּ. לְפִי מ"ט סְפָוָר וְסִמְחָנָכָה

בגמ' ר' לוי [טיר עסיף ד'] ו^ה "והג' השע' ד' [טיר עסיף ד']
במס' ר' לוי יונס [ב' ב' פ' ז' ע' א'] סכל
תל' גילה קמתהן דעמו טרואת ליקיס
המקם ומסתמ' יחו' צו, סלשות נס
כיד סמלגה למוח צו, כי' דכל נמי
ב' צו מוס' במא טקינה, ועין פלייטס
[עסיף ד']: **בעיה ח' יין** ו^ה וקודם גמר
המקח נכסטו כ' עד ורוצחה
שמעון לוחזר בו. פועל [המודבא
בציניות אותן ה'] מגולל אין ו^ה יומל,

בעיר אהרת יז'וֹרוֹד גָּמֶר ^ההמְכַר נִכְנָסָו גְּוֵים בְּתִים וְלִקְלָלָו קָצָא מִקְמוֹת וְעָשָׂו הַכְּתָלִים וְעָקָרְוּ דְלָתוֹת הַבַּיִת

חישו משפט רלב הלוות אונאה ומבה פיעות

ד אין מחשבין פחת המום אפילו מכיר לו כלוי שוה עשרה דינרים ונמצא בו מום המפחיתו מدامיו איסר מחזיר את הכלוי ואין יכול לומר לו הילך איסר פחת המום שהליך אומר יא' בחפץ שלם אני רוצה יוכן אם רצה ההלוקה ליקח פחת המום יראהשות ביד המוכר לומר או קח אותו כמוות שהוא או תקח מעותיך ותחזיר לי מכך.

ר' ראוון שמכר לשם עוז בתיים שיש לו

שפטין בחוץ רג'ו

רלב חלבות אונאה ומקה טעות

מאות עינים

אכן מנגד נמצאות כלות בצלב צבויים, ומשמעותם כן היא, שלווןן ומשמעותם כי דריש מקומות מה, והם לולוון דריש מקומות מלך מקום ממקום אשר צדדים, ומשמעותו לכך שגדיש נקודות לאנומalous ופיו כלים, ובמי צייר צללו גויס וככללו חומם, ומשמעותו לנו ידע מושגנו מקום בצדיו הנצחים כמו צסי כבירותם, ומל גמל שמקם מודען צימוקללו קולד גמל לטנקם, ומול דסוח ממקום נעוט, ע"ג, וכן י"ג חרין גם רואובן.

בעיה ז' ד) זיירפֿרְשׁ אָתוֹ. עַיִן
בָּמָמְעָעָס קָמְקָטָה, עַד וְכָמְקָטָה סְמָנִיגָּד
מַתְנָסָס סָגְלָן כֵּו. קָן עַיקָּל, וְכָמְקוֹלָר
סְמָנִיגָּד מַתְנָסָס, וְעַלְיוֹ סְמָנָס קָבְבָּעָה [סְעִיף ר'
בְּבָקָר הַבִּיחָה]. וְכָבְבָּעָה קָוָף מַעֲיָף ז' זְדָס
לְצָדְקִי נְפִיּוֹת מַלְכָוָה וְחוֹלָק צְעִינָן לְתָה,
עַזְמָה. גַּס זְכָמָרָן מַתְנָס [פְּטָרוֹ] מִכְרָה
הַחָיָה] כתָּב שְׂדָאִיל סְמָנִיגָּד מַתְנָס נְכוּסִים,
עַזְמָה:

ההחלונות ורוצח שמעון לחזר בו וראובן טוען
שכיוון שהוא מום עוכבר ניכה לו מן הדברים כדי
שייחזיר הבית לקדמותו ויקיים המקה י"ה הדין
שם ראובן. סגה סקלי בית מכל לו ועדין נקלע
ימ' זוק מוס זמיין צגוף קנית כגן סיט למול
לך עליו לו חمم פמיס עונלה סס מקלק במוס
במקום קיס הצל לה סמוס צגוף קנית כגן
ההממר לו סיט לו כומל צלים ונמיה רעוע חיינו יכול
לגןות לו כומל אסס וכל מיון צפה.

כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מומ שמחזירים בו מכך זה מהזירין
הנשא ונוט ספה אלangan הגדינה הוא סומר.

שכן למן מושג

- ס' המובא בז'
- ממקוס סדר אס, ומשמעותו ולה פגמים
- אנטילו כמו אסיי כטלהס, ומלך גמל
- ודוקן זה שסית יכול לשוב לקדומו
- נמאנל [בסעיף ד'] ימתןל צמ"ש
- מור"ס ז"ל מהר זה נאגו"ש לסתמוך
- צעל צמוס אשה בגוף נאמה: סער' צמ"
- ו' טון הרוי זה חזוז. דילול לו מומך
- סגולמי שלין זו מום, וגס מהה נל'
- המלח ל' קן מפי שיעם שטן זו מום
- הלו נסבנית דעתם החרת ל' קן: טון
- ויפרש אותן כמו שמנדרש
- באונאה. כן ולו נזון גרכיג'ס"
- פט' ממכילס [ה'ז], וכ'כ המתג
- מאנגה דין ונ נלמד מדין הוניה מקורה
- ותומר, ומש הוניה דילינה מזורת קליין
- הלו נסמי ציילה לא מגן ה'פ"ה למורו
- שלינס מהנה מעד ציקור לו סמסו
- צפלוות עזין סימן רכ'ז סער' כ"א, קל'
- ונוחות להוועת ווועת דקטר גז לאטלן

Shulchan Aruch cites the abovementioned ruling of the *Rosh*, upholding a sale in the event of reparable damage. *Rema* clarifies that this only applies to external damage, such as doors and windows. Whereas, damage that affected the actual home, such as a wall that needs repair, would invalidate the sale even if the seller prefers to fix it.

שי'ע ח'ו סימן רלב סעיף ה' המחבר פסק ע"פ "שו"ת הרא"ש הג' שהמקח קיים והמודר ינכה לו מן הדמים. ובreme' א' הויסף שהיינו דוקא מטעם שעדינו נקרא' בית' והקלול לאיל' בגין הבית. משא"כ אם נמצא שהוכותל היה מקולקל דכה' המקח בטל והוא יוכל בנותו לו כותל חדש.

There is a fundamental difference between *Ona'ah* and a mistake in calculation. With regards to *Ona'ah*, the price they agreed upon remains the true price and the sale is valid. Although the Torah demands the return of the discrepancy, that does not imply that the sale was inherently mistaken. On the other hand, a mistake in calculation means the agreed-upon sale was never completed altogether and is essentially a *Mekach Ta'u's* unless the difference is returned or fulfilled.

הזרחי רבען חיים גיאו היל מפורה פט ו ה א
 הג"ר מבאר את יסוד החילוק בין אונאה למתקה טעות: אונאה לא היה טעת מעיירko, דכיוון שהחומר משלב זרר זה, וזה המשיק עז, והוא מוגה"כ יש דין אונאה שמהויבנו להוציא משם: כבש"ט טען בדורות ומושקל, הרי זה בעצם מתק טעהו, וכל שלא השלימו הרי לא נתקימה הפסיקה והמתק בטל לגמרא.

שכן כמו מנגנון קול"ז "הובא כבzieים שם", ומשמעותה כן כי, שרולוון שטממן סי' דילס נקומות מהלך, והוא לאלהן צביה זמינות ממקומם טהור ורמייק. אולם שטממן לרלה נקומות וחיו שליטות, וכיי צווי צביה נקומות ווקללו חוסם, שטממן ה' עז מושג ומרם סמוך בפכו.

בשעיף ז' ד) ופרש אותו. עין
בקמ"ע ק"ג ט", עד ומ"ס סמגנַ
משנס הכל' כ'. כן שיקר, ומוגול
במנגד מזח, ועליו רקן קצ"ז בעי' ר
ובבבוק הבהיר. וככ"ט קו' קעף ו' זלא
דבורי נזירות מלפני ומליך גענין מהך,
ונס ככמ' מזח נאצ'י מטה נאצ'ים;
ב"ה) כתוב דבורי סמגנַ מטה נאצ'ים;

שהסכים עליו בני המדינה שהוא מומ שמהזירם בו מקה זה מהזיר
סבירו עליו שאינו מומ הרוי וזה אינו מהזיר בו אלא אם פירש בכל
הנושא גנותו סתם על מנתו המדינה הוא סומר.

במה אינו ליבח אלא הרבה שלם אבל מות ואמ פירש המורה

ה' הילוקח סתם אינן לוחק לא הדבר שלם כל מומך ומם ואם פירוש המוכן
לל מנת שאין אתה חווור עלי במום ט"ה הרי זה חווור עד שיפרשות המום
אממכו וימחולו הילוקח או עד שיאמר לו [ט' גל מומ] שימצא במקה זה
דדמייך עד כך וכך קבלתי אותו שהמוחל צריך לידע הדבר שהמוחל לו בו
ש אותו כמו המפרש האונאה. קנא ט' ממכ' לו כל עץ ותמר לו סאות
זאת קוחל וככלום קוין יפה מני ממל ליה דטוונ' כבל הק' מלמתן.

¹⁵ יוניניאן ומקורות (ב). ס. א) אגדות מילדי דמויות טרי צרכ'ב, לד' (ח) מושע ו' בסיס כל מגנינס סק פט"ז ממכירה דין ק' (ט) וב-כדר שפ"ז, ובבלבש שם ח' (ז). ב) ניק כת כל ב"ה ע"ב דודו והו"י, לד' (ז). כ) בהבבבוב ובעור, בון הגוינו ערך ללחם ובואהג, ובמהדרותה הרומאיות תוקן: עד שיואמר לו שיעמצע במקום זה יוציאו מושבם.

פתרונות תשובה

אמרי ברוד

חידושי רעכ"א

שלוחן עירוב השלם (מהדורות פריערדיםאָן) – כה ח' מ ז (קפט – רם) קארו, יויסף בן אפרים עומד מס' 279ה'ודפס ע"י תכונת אוצר החכמת

An important rule of *Mekach Ta'us* is that a defect is defined by common custom. If an item is deficient to the extent that common custom is to invalidate the sale, then it is considered defective. If not, the sale is valid.

שׁוֹעַ חֵי מִרְבָּסָעַיף וּ' כָל-זֶה ב-מִקְחָה טֻוּתָה הוּא שָׁהֵכָל ב-פִי המְנָהָג: כָל-שְׁדָבָר שָׁנָה גַוּ לְהַקְפִיד עֲלֵינוּ וְלְבַטֵּל המִקְחָה הַרִ'זָה מִקְחָה טֻוּתָה, וְאֵם לְאֹו אִינּוּ מִקְחָה טֻוּתָה.

הנתקן נתקל בפער של שבע שנים. מילא אביו את תפקידו כראש המשרד למשך שבע שנים, ולבסוף נפטר. במקומו מונה דודו, יגאל רוזנשטיין, לשר החקלאות. רוזנשטיין היה ידידו של אביו, והוא עשה לו הרבה לטובתו. הוא היה מושך לאישיותו, אך לא היה לו יכול לעמוד בקצב ההתקדמות הפוליטית וה_socית שבסביבתו. הוא היה מושך לאישיותו, אך לא היה לו יכול לעמוד בקצב ההתקדמות הפוליטית וה_socית שבסביבתו. הוא היה מושך לאישיותו, אך לא היה לו יכול לעמוד בקצב ההתקדמות הפוליטית והsocית שבסביבתו. הוא היה מושך לאישיותו, אך לא היה לו יכול לעמוד בקצב ההתקדמות הפוליטית והsocית שבסביבתו.

המידינה שהוא מומ ומחורין בו המקה מהוריין ובו עד ציריך שידע הדבר שמהויל יופרש אותן. נפרק ע"ז מלכיות מליכת

ב**רבי משה** המשים עלייהן החליפין קיימים אבל אם הם בגוף הקרקע כגון מרדכי וכותובות (רכ' תקמ"ט ע"ד) (ס' יב') תשובה לראב"ן: (א) והשיב את המומין ניכרים הם לכל הנכensis ואין עדים שנכנסו בתבמי אין לרואין על שמעון כלום אלא נשבע שמעון שלא נרנס ולא אה ובלמים הלהליעין. ומה שאמר להרmono אם בפנויין יונן בטעם ברבים והוא בטעם ארבבון הרבה רה רה אונס לאמר

הגהות והארות

ז) נדצ"ל שבין ההסכם "זהמבר":

If a buyer discovers a defect, his only recourse is to invalidate the sale if he so chooses. He cannot uphold the sale and demand that the seller pays the difference in price.

The *Bach* rules that the seller cannot choose to invalidate the sale if the buyer would like to uphold it, whereas the *Sema* suggests he may be able to.

טור סימון רלב ס"כ ב"ח שם ד"ה וכן אם ריצה וכו' במקומות מוקח טעות יכול הולוקה לבטל המקוח למגרר, או לקיימו כפי מה שהוא, אבל אין מחייב בחות המום. וע' בב"ח שס"ל שהמוכר בכל אופן אינו יכול לבטל המקוח, ודלא כהසמ"ע שמצויד שיכול.

בכה דהמכוין נכתומות לע"ג, אף חימול עטמי לרע כיון בכוכב סתס לחולי תנחיי, ועי' סוף דכתאב סריה"ב וכלה למכבי צויעל תנחיי סוף מטוס דלהתי דיזיר ומצעעל דיזיר, וכתחס כה קמיהלי צע"מ מהין עליכ נדרכיס ומומיס, וכרי לאיזו זגס צע"מ מהין עליכ גדריס ומומיס דכוי מוס גנוף במקח, ג"כ הינו הלו מזין תנחיי וכ"כ כל גודש. הונס נלהב דע"כ למ מהין טלה מדין תנחיי הלה נכתבה וטהר ער"מ, לכל כב"ג לסתנה כרי נסתפק חס יב כה מטעם וועל כן הין זה נעוות צעיר במעבב לווער דחוילו כו זע למ כי עסח טה במעבב, דכרי זע שיט הפליגת טים טלים מומין לו גדריס וולפי"ב עבב לה במעבב מספק ותו למ כי נעוות, האל כל גה בתנה, ולס עלה על דעתו שיט טלים מומין גמור ולה שיך לדיני תנחיי, (עה"ל לכל ריכמ שמתנה וטהר ער"מ כרי כוינו נעוות תנחיי ולס מדין נעוות).

ובעיקר ספיקו דכגניע"ה חי היה לדין מק"ע נחופה, וכן ויהיון בון נס כ"לו בממ" פ"י מכ' לימות כי"ב ממעמל דליyi נבלוחות, דנתי ער"ז זמתק"ה ממעמל חריגת, וכוח עפ"מ שיב לאסתפק ציסוד קיון חופך חס כו מנטה קיון כל קיינס דעטמלה וכמו קיון היוסון כי"ב יט קיון ניטולין, וחליי קיינו צוין דעת ווילן להלota וכמו כל קיינס דעטמלה ולפי"ז שיך דין מק"ע נס חמופא, הוא לדימלה, דחופך וויתוין למ כי מעבב קיון כמו היוסון, הסה דמעבב חמופא ובניתוין ממעמל כו גנום לקיון חמופא ובניתוין ממעמל כו גנום להלota כתהיוסון ולפי"ז למ רקך כל חמופא דין דעת ווילן להלota כקיאן כי חס רק כו נס חמופא וזה הין דין נעוות, ונתקהר הלאנו צהריכב זמתק"ה.

Further Iyun: The Achronim discuss the mechanics of *Mekach Ta'us*- is the sale invalidated because it is as though they never agreed to buy this item in the first place, or is it a form of precondition in every transaction that the buyer can choose to nullify the sale if he discovers a defect.

חוור והה למ כי תנחיי כפוף, וכי דמפרה לשוח משות תנחיי, וכיינו דכפיו כה כוינו שיקגה ע"י בקיגן מחייב תנחיי לס ימות, וסוח ממס כוינו במח"ה, וכיו זט זב פלוגתם כרלהצווים, האל חכתי כי זב גמן דסכ"מ שכתאב כל נכסיו דחויינן שמול יש לו נכסיס גמוק"ה, גראלהצווים בס, למ זכר דמיורי ציפוי כה, ול"ע, וכן ל"ע גס נCKERות וספרק, כה סתמל דעטו לדח"מ וולפי"ז זקיגן, ול"כ כי דקוקות צהמירות קי, האל צלי יפיי כה סתמל כה דעטו גס החקיגן לדח"מ, ול"כ ח"ז ספק תנחיי].

1234567

לurther עיון

) וראיתי כתאב בגרע"ה תניגל סי' נ"ה, דפלימיט"ב במאכל"מ פ"ז כ"ב מכ' חיותה לגס בתנחיי דלעכדר צעינן מטעני בתנויות ובמונח ווילר ע"מ מהין עליק מומין הו נדריס דחיזין דקפיד בלס נטהח הלאה שיט כה מומין הו נדריס מ"מ צעינן שטאנכ צכל דיעי תנחיי, וכיו דמסטרו למ סי' מכני כי חס דוקה מילפהה לד"ג וצ"ר ול"כ גס צכל מק"ע דעטמלה סוף רק מדין תנחיי ורק מטוס האן סכדי דקפיד כי כללו כתינה, וולפי"ז דין נס גראגע"ה זיל חי יט דין מקה נעוות צחופה ומושס דליתי צבלוחות, יע"ב. ולפי"ז דזריו תמוסיס, זוזלי טעות למ מדין תנחיי כו, ומושס דעתו כו דתנחיי דלעכדר לפוי דעת במאכל"מ סוף ג"כ צדוני תנחיי, נלהורה כי ז"ל לדינו הלה סיכול דעם כי עיון דליי גנוף כדענץ האל כל כיכל וכיו מוס גנוף במקה מדין טעות סוף ולס שיך לדיני תנחיי, [ועי צב"ל ח"ג סי' ג' טכ' לחאן כן גני הומדנה, דסינל לשוי מסרונ גנוף כדענץ כו שויומדנה מדין נעוות וכיכל וסוח מוד להול הוי כהומדנה כו מדין תנחיי]. האל צהמת זכ הינו לכלה כויה"ט שכתאב נטעמה דצעריל תנחיי מושס דלהתי דיזיר ומצעעל דיזיר פירב כו

יתר עיון- זכרון שמואל סיון מו סק"ג
ה אחרונים דנו בדיון מוקה טעות האם מדין טעות שלא ה' כאן מוקה כל עיקת, או שהוא תנאי בכל מוקה שם ימצא בו מום יכול לבטלן.

^א חומר לחייבו מין ממי פירות נתן לו מין אחר אין כאן מכר ושניהם יכולם לחזור בהם כיצד מכר לו החטים לבנות ונמצאו אדומות או איפכא או יין ונמצא חומץ או איפכא או עצים של זיתים ונמצאו של שקמה או איפכא אבל אם מכר לו החטים ימות ונמצאו רעות לijkח יכול לחזור בו ^ב איפלו לא נתנה בסכום ^ה המוכר אין יכול לחזור בו איפלו והוקרו ואם מכר לו רעות ^ג נמצאו יפות איפלו אם לא נתנה בסכום מוכר יכול לחזור בו והליך אין יכול לחזור איפלו אם הוזלו ^ד מכר לו רעות ונמצאו רעות יפות ונמצאו יפות ^ז אף על פי שאינם יפות שאין מעלה מהם ולא רעות שאין למיטה מהם ויש אונאה שתות אין אחד מהם יכול לחזור בו אלא קנה ומוחזר אונאה. צנובים וכורחות ^ט כי ריש פק אומל פילם ^ט ביב מז ניב ברופר וויל-יין, וביער ירושה מיל' צ'ר' טרי' טרי' ניב ניב, מ) פקודה מימיון ספ' מפקח מספקים כי יין נבס צנובים וכורחות

עדכ' לתמ' סכ"ן ענין אחד וממצאו ענין אחר. מהות הדעת שיחו מאיל מוסס וגמרא שאנו כפורה, יותר והחרש כי הכל מן ברב, אמר ר' דוד של הולוק אספניא דלא אליל ליה כלל, והוא הדין לשדר מינו מכל הנקנים בחוק

באר הגולח

באר חיטט

הכלכה נשענת על הון נייד ותוצרת הארץ. מושג זה מוגדר כ'כלכלה'. כל הון נייד, כולל האדמה, הקרקע והמים, הנקראים 'טחנות', מוגדרים כ'טחנות'. כל הון נייד, כולל האדמה, הקרקע והמים, הנקראים 'טחנות', מוגדרים כ'טחנות'.

פתרונות תשובה

ההלהכה שמהולא ובכ' צב' ע"ז דאין הולכי בממון אחר הרוב. ובפרישה סעיף כ"א נון טעם לזרב, וזרבורי דוחקים. אמגון לפ' מ"ש ה"ב ח"ע סעיף כ"א בשם החוספות זונדרין ב' ע"ז דידי' רדובא לרדייא לא חשיב כויל' האי'romo שאר זרב ולך לא מהני רבע זה בממון, איך ייל' דרובא לשיחסה שפיד' הי' זרב גומן, וענין בכביה, עכל, וענין בהחשובה פרי

הידושי רעכ"א ימינו רלב ספ"ג פ"ג ב' וגמור"ב לא בחבר' ב' מורה"ס בפה בפה ו' מיטו ב' מיטו ב'

If merchandise is discovered to be of a different type than intended, both parties can invalidate the sale. But if it is merely of a lower quality than agreed upon, the buyer can invalidate it but not the seller. *Sema* limits this to cases where the price difference is less than a sixth, because the buyer is likely to uphold the sale.

שוי"ע ח"ו"מ סימן ר郎 שער פ' א', סמ"ע סק"ג
 המוכר לחבירו ונמען שהוא מין אחר שירם יוכלים להזכיר בהן, אבל ביפורות ונמצא רעות אין
 המוכר יכול להזכיר בו. והס"מ"ע לישיטו לעיל] אוקטם הלכה זו ודוקא אם היה פחתה מכדי ביטול
 מכל דמסתמא הולך לא בטל המקבץ ע"כ שם המוכר איין יכול

הփץ אין אונאה רק בהתקח טשא"ב במומ ובן אין הלוקח יכול לכוף את המוכר לקיים המקה ושחויר לו פחות התום דהמוכר יכול לומר לו או קח מעוזין והחויר ליה מקהי או לא תחביע טמי פחת התום אבל בשלהוקח רצה לקיים המקה ולא לחייב הפחית הักษ אח"כ המוכר יכול לבטל המקה אף' בשנתייר הרבנה אמר אין בשענה בין שאתה ביכלהך לבטל גם אני ביכלי לבטל ריביטל המקה הוא מפני טובות ולוקח בלבך כט"ש בסימן רב"ז באונאה ואף לה"א שם יראה לך בדבטים לכ"ע אין המוכר יכול לבטל המקה דבאונאה אפשר שלא ריע המקה אבל במום מסתמא ידע: ז' מה נקרה מום כל שהסכוימו עלייו בני המדרינה שווין ביום שמחוריין בו מקה כוה שחוירין וכל שהסכוימו עליו שאינו מים איינו חור בבי ואין כוה רק דין אונאה אלא' בריש בשעת הקנייה שלא ניתן דבר כוה בהתקח רוא מבטל המקה שככל הנושא ונוחן ובמומ אין חילוק בין בעה"ב המדרינה הוא נושא ונוחן ובמומ אין נוער שהחפץ הוא גנוב ויכול להגיא מה נער או הפסד להקניה אין לך מום גנול מה והמקח בטל:

ח' אם המוכר מכחיש את הלוקח ואומר שידעת בעית רקנייה שיש בו מום כוה וסבירות וקבלת והליך מכחישו או שהמוכר אומר שאצלך נתווה התום והליך מכחישו יקוב הדין בניהם וכיון שהמוכר הוא מוחוק ישבע רשות שכרכרוין בן הוא ונפטר ואם תלך לא נתן מעות עדין ישבע הוא ויבטל המקה יוכל להפוך את מהות והמקח בטל:

ט' אם קנה הרבה בהתום או מטלטין ונמצא מום באחד מרים אם מהה דברים נפרדים שא"צ זה לה' גומ הלוקח א"צ בלבד רook או אפילו צוריך למלוט ויש בקהל廉ות אשר כוה שנמצא התום בו כל התקח קיים לבך אותו שנמצא בו התום ונומן המוכר איינו יכול לומר או תבטל כל התקח או חקיימו יכול א"כ מראה טעם נגן בבד' שאינו יכול לבטל מזאת ויכולין להפוך את מהות והמקח בטל ועי' בס"י רט"ז:

י' מעשה ברואין ושמען שדרו במרקם אחר והוא לרואין בתים בעיר אחרת ומברם לשמעון ושמען ידע את הבתים אך קודם נמר התקח ונקרו דלותות הבתים וקללו קצת מקומות ועשנו הכרחים ועקרו דלותות הבתים והחלונות והם לא ירעו סזה ובניין בגין גמור התקח ועתה רוצה שמעון לחור בו וראין טען שכין שהוא טום עבר יגהה לו מן הדמים כדי שכדים אלו יחויר הבית לקדוטתו ויקיים המקח ופסק הרואה"ש הדין עס רואין שהרי בית מכר לו וудין נקרה בית וכן מום שאינו בגין הבית נגן שיש לאחר דרך עליו או אמת הדברים עוברת שט טסלק התום והתקח קיים אבל אם התום מעוזין ואין המוכר יכול לומר זו הילך אסור דהליך יכול לומר אני רוצה בחפש שלם ולא רט' לחורת אונאה עד שתות שהמקח קיים ומחויר אונאה פשום רבעט בזיגא

בכדי שהרעת טועה דעתוים כאלו מצוים הרבה [כ"ל]: ד' המוכר לחבירו קרקע או עבר ובהתמה ומטלטין ונמצא מום בהתקח ואני התום בגלוי שבהרבה שרואה הלוקח ומסתמא לא ידוע בו הלוקח מהו או פטי' לאחר שידע בתום והוא ביכלוונו להוציא להמוכר אבל אם נשתמש בו אחר שראה את התום והוא יכול לחזור להמוכר ולא הודיעו שחויר בו הרי מחל בו אבל בעל כי אין השימוש ראייה על מטלטינו דהיה מוכחה להשתמש בו להרוח על מזונתו [יכ"ט] וכן אם לא נשתמש בהתקח ע"פ שעדרין לא הודיעו להמוכר אין זה כחילה בין שלא נשתמש בו ואם הודיעו להמוכר שרצוינו לחזור בהתקח ובין כך נשתמש בו אם היה הלוקח ה"ח שיודע הדין שימושו הי' מחילה איינו מועל הוועדו דמי הכריזו להשתמש בו ובוואי מחל ואם היה מההמנים אין שימושו מחילה בין שהריעו אבל בשלא הודיעו ושיטש בו ראייה ברורה שמהלך דאף אם לא ידע הדין מ"מ היה לו להוציא להמוכר [יכ"ל ומל' סכל] ואע"ג דבאנאה כתבינו בטימן רכ"ח סעיף ח' דאן התשמש ראייה למחילה אף בירור טכני אונאה שאני ההם בין דבעצם החפץ לא נתאה אלא בהתקח יכול להיות דהיה סבור שטסטמא ישו כיניהם אבל במום שאין זה החפץ שרצה לקנותו מה היה לו להשתמש בו ושם בארכנו ג' ב' כוה ע"ש ושימוש שמצד ההברה בגין שהיה בדרך וכיוצא בו וראי דאן וזה ראייה על מחילה:

ה' יש מי שרצה לומר דאם היה התום דבר שהליך בין יכול להבחינו ולנסחו או לטוענו ולא הקפיד לעשות כן איינו חור דמסתמא מחל אמן אין עיקר לה' ורבים חלקים על זה [מל' מ' פמ' ז' מ' סע"מ מאכית' ז'] וש' כי שרצה לומר דע"פ בשניהם בו אחר שראייה יכול להבחינו הי' מחילה ויש עוד מי שרצה לומר דאם קודם נמר התקח היה יכול להבחינו ולא בחן הי' מחילה וכל דברים אלו לא נראה לדין ואכבר ברנו בס"י רכ"ח סעיף ז' וסעיף ח' דזוקא טעימה הי' מחלה אבל במאה שהרי יכול לטועם ולא טעם אין והמחילה וכ"ש במום האם מהויב להליך להעלות על רעטו שהמוכר אנרו וכי באומדן קללה כו נחייב את הלוקח שקנה דבר וא"כ נrangle ב' מום וכן ממשם מכל רוכתו הרשונים ורק שימוש אחר שנתרודע בתום הי' מחילה ולא דבר אחר וכן עיקר לדינא:

ו' מוק שנטצא בו מום אין מוחשבין פחת התום ולקיים המקח אפילו מכר לו דבר ששווה עשרה דינרים ונמצא בו מום המפחוינו מדרמי' אסור מחויר את הכל' ונותל מעוזין ואין המוכר יכול לומר זו הילך אסור דהליך יכול לומר אני רוצה בחפש שלם ולא רט' לחורת אונאה עד שתות שהמקח קיים ומחויר אונאה פשום רבעט בזיגא

If a defect is found on some merchandise within a multi-item purchase, the Halacha is as follows: if the other items can stand alone and the buyer doesn't need the defective items, or if he can easily get them replaced, then the sale is valid with regards to those items.

עדוךן השלחן רלב סעיף ט'

אם קנה הרבה דברים יחד ונמצא מום בחלק מהם, פסק בערורה"ש שאם אין הדברים צרכיים זה לה' גומ' אין הלוקח צריך לשלם או שבעל יכול להשלים, אין המקח בטל בשאר בין מזד המוכר בין מצד הלוקח.

7 הנוחות לשולחו לקנות לו פירות ופסיק עם המוכר ליתנים לו ליום פלוני וטעה השילוח ולא ההנה שיתנתם לו (3) כשיעור הזול והוזלו הרי זה עיוות והמשלה יכול לחזור בו ואין צורך לקבל מי שפרק (4) לא השילוח ולא המשלה. (5) אוטופילו לנו סודינו אשוו אקלים רק קמה ממך

ח "האומר לשלוחו מכור משדי בית סאה והלך ומכר בית סאותים הרי זה מוסיף על דבריו וכן הולקה בית סאה בלבד [בצ'ט'ו] ומיינו הולקה בגין כל חונוך ולומר איני רואה להגנות אלא סאותים ביחס.

ג' פטיפ' יונ' נסם מלמען אנטכטיל ואג'ן בהירושוי ב'מ עד' ע'ב, ומוקין יוקפ' פליק' לחוטו נקע שם מ'ד ע'ב מהפה הרו'ר. ד' מ' י'ג'. יד. לפון ומאס' פ' מ'קאלטמן

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

(יע) בשעת הוויל. כי כשאין מבחן שירן לו כשבעת הזול צרך ולמן לו טומם, מודולו לו סימה נורם קלים ענ' דבר שמדובר לו איזה ובראי' בגנותו לרבב' (בטעמ') ואצחים שהיבר בשעתם וגנים המשמע נמסמן.

[ח] ומיריו הַזָּקָן בְּיוֹתָהּ הוּא. נִמְוֹדוֹת קְבֻּה מִסְמֵן "ג' סְפִּירָה" מִנְיָה כָּל הַשְׂדֵה בֶּן אָדָם, והַמּוֹרֵד יְדָם הַלְּקוֹחַ לֹא יַדַּע
 'ב', דְּכַמְּמָלֵר פֶּלֶת מְלָא כָּמָלֵט מִתְּעִין וּמִתְּעִין כְּפָלָה וְתָמֵן הַטְּמֵן
 דְּקָנָה מִתְּעִין נָגֵד דְּמִי כְּפָלָה. וּמִתְּעִין דְּסָטָן הַמְּלָא קְלִי יְלִין לְמוֹרֵד צָו
 מִסְמְקָמָה, וְלִמְדוֹד וְמַלְאָךְ דְּסָטָן קְבֻּה "ג' סְפִּירָה" בְּזַמָּן יְלִין זָמָן
 נִסְלָה מִדְּתָנָה וְזָמָן קְבֻּה הַלְּדָן וְלִילְלָה נִגְנָד
 מִשְׁנוֹתִי וְזָרָה רְשַׁבָּה וְרוֹן וּבְחוֹדֶשׁ בְּמִזְמָרָה עֲבָדָה בְּבִיטָן "ג' רְגָב"
 שָׁמָן. וְלִי"י קְבֻּה, מִסְמֵן מִתְּיָהָן בְּלִי יְלִין הַלְּקָמָה לְמַלְאָךְ שָׁמָן
 נִגְנָד.

אב' נומת גן קפה מידי, דאס המכבי והלקה יודען ספקין גן חל
וְקַרְבָּנָה כִּמְכֹדֶם, וְהַגְּנוּתָה גַּן נְמַשָּׁה קְנוּתָה כִּי כְּקַרְבָּנָה מְהֻרְבָּנָה
הַגְּנוּתָה דַּעֲמָן לְקַנְתָּה וְלְחַזְקָנָה, וְכֵלָה פְּסָמֵדְמָעָן כִּי כְּקַרְבָּנָה ט' ט'
טְמִיטָם פְּלִימָר' בְּבֵב' מַג' עַבְמַזְבָּה הַרְבִּירָה וְלְלִמְמָעָס פְּנִידָמְכִירָה הַזְּנָה
ע'ע, מְנַכְּבָּרָה כְּמַן שְׂמָכָה יְעַבְמַזְבָּה גַּל יְעַבְמַזְבָּה, וְסָבָה קְנוּתָה צְחָולָן עַל
לְלִסְוָה, וְאַזְמָרָה דַּעַת אַלְמָנָה נְלֵן קְנוּתָה, נְכַפֵּר שְׂנָקָה יְכָלָל מְלָא
גַּמְמָה תְּלָם חַל יְוָה וְלַהֲ סְמוּכוֹ. וְכֵלָה וְכֵלָה נְכַפֵּר לְגַנְזָה מְשָׁמָעָה
גַּמְמָה כְּבֵב' עַבְמַזְבָּה כְּבֵב' גַּמְמָה וְכֵלָה וְכֵלָה נְכַפֵּר לְגַנְזָה מְשָׁמָעָה,
מְתִילָה טְמִיטָם מְנֻר אַלְמָנָה גְּקַרְבָּנָה, דְלַקְתָּה יְכָלָל גַּמְמָה
סְמִיכָה, וְסִיחָה מְעַשָּׂה וְסִיחָה דְלַקְתָּה גַּן יְעַבְמַזְבָּה וְמְתִילָה יְעַבְמַזְבָּה.
מְנַחְתִּי לְלִמְמָעָס סְמִינָה סְלִכָּתָה וְלִסְיָה מְמָתָה נְלֵךְ סְלִנָּה יְג'

א למגנום מה שהתקבצה בס-המגנה מלוך ען גלאטבָּן ב' בחיווישׁי ב' כ' מ' ח' צווע בעז
ע'ב' שאכטיל סלט גטמגניז נפלק (כ'') ל' מגלנות מליכַּי כל' געליגן
ה'ג', צענעל שמכל קלען קל' מקומו סמסט לטפלו סומכו יילן נענעל
ה'ג'ג', וולוק ען דעם גאנמוין יוקף פליך ען מולען גאייל' דלמען סם גאנמל
ה'ג'ג'ג', וולוק גונמײַן מקונטְּמָה גוועָלָה דאמכַּי קיסִיס נלאטבָּן ב' בחיווישׁי קוושׁין ג'י'ם
מ'יב' ע'ב' סטילו כרְיכֶן רישָׁה פליך סטאלְס מקדס ש' ז' י' ב' מדי ה'ר'ץ,
ב' חותקְת שלו וולוק לא עד', ון בכעַל בכנְכִי אשחו שאן לו וך
ה'אשְׁמַחְתָּה שעַזְמָה שהַיְהָה בעוֹלָמָה. ון במְכָר לו עשְׂרָה שדוֹת ואַחֲת לא
ה'אתְּהִלָּה שהַיְהָה בבְּרִשותָׁה, אֲפָקְתָּה לאֵין שאַיִלָּה בבְּרִישָׁה, מ'י'ם אם לא
ה'אתְּהִלָּה שהַיְהָה רק באַחֲת מוֹתָן אין יכּוֹל לבְּטַל הַמְּקַדֵּשׁ לְלַעֲמָדָה
ה'אתְּהִלָּה שהַיְהָה כיְהִינָּה תופֵס אלָא בְּמִקְדֵּשׁ. וכּוֹתֵב נכְּסֵי לְבָנוֹ
ה'אתְּהִלָּה שהַיְהָה כיְהִינָּה הַמְּקַדֵּשׁ מְהֻיָּם והַאֲבָבָק רַק פְּרוֹתָה, והָוָא מְכוֹר כָּל הַשְׂדָה
ה'אתְּהִלָּה שהַיְהָה שאַנְתָּה לְהַאֲבָבָק, והָוָא מְכוֹר כָּל הַשְׂדָה

ונפנ'ג'ן ד' ה' קפה מילוי, ולו דילך קפה נמלך נטנ'ן רטרט'ן ע"ק.
ונפנ'ג'ן ד' ה' קפה נו' כל'ן, דיז' רטרט'ן גמי מילך קעטעל, דאסגעט'ן
ול' פ' קפה גו' גו' פיטר וו' מוקם יהוד' טוּה, וו'ין צמוקהו בטל גנו' וו'ין
ספיטוועט גו' מיל' קרכען סל' נטול' וו', ע"ק. וכמוון, מל'יט פיטוועט
ול' מסאי דיק' צמיכ'ו גו' ליטוועט, וו'ין דאסגעט'ן מיל' קרכען צמוקה
אל', ומינ' כל' באנ' וואט'יל'וּן קן מיל'יל' צוּן גונט'ם מל'יט קאָגֶוּ, וו'ין
ספיטוועט גו' נטול', ממי'יל' גס מל'יט פיטוועט צעל', וו'ה' כט'
רטט'ן ד' לאין ספיטוועט גו' מיל' קרכען, מיל'יך דזקמ'טס גו'לה דזק'ן
פ'רוּן, דיל'וחוקה הרש'ב'א וההמקוי יוסַך, דיל'הוֹשְׁב'א אַף האָמוּר
יכל' לבטל אף שיעיד', כיון שאָל מיל'יך קרכען לפ'רוּת אַק' שמר
הגוּן שתמ' והירוחה היינו מיליא' שלו מיל'יך קרכען, וו'ין
שההוֹרְקָה מוכ' הגוּן קאָחו' וכשכמ'ריה הגוּן בטל מיליא' גס
מכירות הפירוט בטל, אך פיטוּן המיל'יך ירול' לבטל אַפְּלִי דע'.
ולהנומי'ק' יוסַך אַין מיל'יך ירול' לבטל כיון שיעיד', רק הלוֹקָה יכול
לבטל. והוא דהמודר אַינו' יכול לבטל בכל' ה'גָל', דוקא היכא
דליך' גילוי דעת, אבל היכא דיש גילוי דעת בגין בכור בשש'ים
ביס'מן ר', שדר' העולם לפסוק על הסאה', וכשא'ר כור גילה

אבג מוקם קליען לא נס נא מכם מתקדמת לתקופה הנקראת קינין. ואפלו גבי כור בשולשים דוגלה דעתו, עדות רושב"א ששם קיבל ספק מקטת דמים כנגד הקצת שמשן הולוק אין המוכר יכול לחזור י"ד ברג'ון, ובו, ואינו יכול לומר לדמי כולה היה ציריך. ואם מכר שדרה ספקם כונן מקטת גזולה, דעת הרץ הולוק יכול לחזור בו מכל השדה בין שאין יכול להשלים לו, ועד הערטש"א דהמקה קיים במקצת שאינה גזולה. **כדו** עניין ביאורים [שם] דרכשכבר נשתמש העיר

ליתר עיון

Further iyun: *Nesivos Hamishpat* discusses many different factors that determine whether a partial annulment of a purchase will undo the entire purchase.

יתר עיון: נתיבות המשפט סימן קפב חידושים סקט'ו [ב'יאורים סק'ח]
כמו פרטם בעניין ביטול מחלוקת מהתי מבטל את כל המקה.

ט י טיאמר ליה מכור בית סאותים ומכר לו בית סאה [ט(ט)]הרי זה מעביר על דבריו ולא קנה הולוקה. שיאמר ליה מכור שדה לאדם אחד והלך החליח (ט)ומכרה לשנים מכורו בטלathy עבר על דבריו. (ויש למילרים לוווקם סמכル לנו בקמי עולמו).

אזכורים מקוררים טו. נס למל"ס פ"א משלוחין ה"ד. פ"ז. פ"ט. פ"ה. ז. קול בעקבות י"ד. סינוי נלבקם לפ"ז כתובות צ"ט ע"ב ראה ד"ה פשיטא ור"ה אמר. ד"מ י"ג.

בתי בוט המשפט

משפט הכהנים - חידושים

כהרשב"א, והטעם, דהסכמיו כל הפסוקים כdnsנשותם הלוחם בה
ונומצא גוליה אין הילוקה הוור על המכמר מטעם ביטול מקה רק
מטעם אהירותו, ולכך המקה קיים בהמקצת, ואם לא נשתמש בה
חחיב מטעם ביטול מקה, וועיינך כהר"ן דהילוקה יכול לבטל דהא מציך:
אי אפשר לנו להשלים.

(ט) חרי זה מعتبر עלי' דבריו. והרי יצטרך למכור עוד סה
שניה, ונמצא שיתרבה עליו טירות המכירה. סמ"ע [סקט"ז].

(י) ומקרה לשנים. דהיינו הדבר לאחד, קפיד שלא יהיה לו עס
עם הרבה בני אדם. סמ"ע [סקט"ז].

קָרְבָּן יְכוֹן סָלָוק נִצְנָן סַמְכָה. בְּמִזְבֵּחַ

בְּגַעַת גַּמְסָק נֶגֶד פְּדָקָלָס דָּרוֹת דָּרָלָס גַּמְלָס נְמַזְנָל גַּמְכָה. בְּבָהָרָה וְבְגַעַת דָּרְבָּן וְבְסִיעָה וְבְתָבָעָה

דָּמְמָקָה דָּמְמָקָה, מַיִם צִין זָלָג דָּעַג בְּלָקָה, יְכוֹן לְוָמָה.

"כִּי מְלִירָות וְיֵדֶנְסָטָן עַמְּפָעָן אַפְּגָעָן יְעַלְלָקָם".

וְמִן לְמַד נָשָׁי מִיעֵד, דְבָרֵי מִיעֵד שֶׁמְלָא מִלְחָמָה נֹהֵם קִים
בְּכִי מִיעֵד דְמִיעֵד, וְלֹא כִּי בְּמִיעֵד לוֹלְזָה דְמִיעֵד צְמִינָה, כַּתָּב דְלִגְיָן
וּלְזָקָם יְעָזָב חָלֵן נֹוּ קָנָן רִיק גַּמְקָה וְלֹמְדָה נְמַפְּטָה כָּלְקָנִין עַל מִקְדָּם
סְכָר דְּזָהָם סְכָלָה וְלֹעֲדָה קָקִין מַסְפָּט רִיק גַּמְקָה, וּמְלָא כִּי זָהָם
וְלֹעֲדָה קָקִין מַסְפָּט לְכוּן.

ג. נסכה"ג, וטמ"כ נמיה שתחד ממן ה' ק"ה נצרכות, וכךין סכלג'ה מותם תקנויות. ונראה דבשו יוזמה שעתה קניון סודר אנטומט אקראי על יומו, ווילוקת ה' ידע מושך, נק' יגול לנו מומך צלט' הא רועה, נבל' ב. טמיון סטטוס פטני' ג' כרכמות, ק"ה סטטוס יגול' נהור' דמו טמיון ה' ק"ה סטטוס פטני' ג' כרכמות, ווילן סכלג'ה יגול' ב. רועה.

ר' בנטנש דיכלן דוחור זו פפיו צמלה מהרונה, ממעש דכמלו יכלן סב דקמן כל'צ' זמכל לו מהלה הଘיות וסיה חפל דמאנטן לו זו פפיו למגון קמיהן כמו נמלה המלוגה נמיין ר'. וכן קטה מסיינן ל'ג' פילס נמיין.

זה ש חמשו ווֹהָ נמכור לך על כוכר גיזה, כגון סדרך שפִּיקָּון דמֵיס סְוִי
זה ש דמעתו סְלִיחָה רַוְשָׁה נמכור לך כוכר גיזה, וכן מועצת מסקנתם ע"ש סְסִיק"

משפט האורים - ביאורים

וחילום בין אם יוכלו להשלים המהן או לא נבדל, סממתם קיים פאמקהם חמי'ו נאר'ן, וכשהם נבדל, סבכ' ע"ש קיימן לר'ב צב' עסער'ן, ושיין צפנ'ו ז' צב' ע"ש קיימן לר'ב צב' עסער'ן, ושיין צפנ'ו ז'

ואינה נסימן לט"ז טענ"ר ר' גני קלען ודוקע
הלאמ"ס (פכ"ד) מכיריה היין וכלהק"ס ב"ג
ודזה (ובז'), לאלהמ"ס כל צחינו קונה דקליטס (ונכו
שלוקט למזר או גס מפקלקלע, ע"צ, וכןנו לרוח
ס"ל דמקומי נאכלת נא, וכלהק"ס מטליס יולג צ^ב
במוקם סלט נא רותא, ומיריע בצלע יעת להוקט צל

ומה שאפקה בטויי צד הטפיו קויה זו ק- ליס' נס' נס'

סקראם, ט'ג' מנוס לי מלה, דה ק'וו' נס' נס'
 עס דנאל צדי לטולס דקונס מלה, רק סאלרמו'ס' נס'
נממען בטלן רני נס' נס' נס'

ובן צוֹן כְּמַיִן קָפֶ"בּ, דָּרְךָ צָלֵן גַּנְגָּשׁ לוֹ כְּקָרְבָּן
רוֹתָה לְמַכְרוֹת לוֹ גַּבְּרָא נָעַךְ זָמִינִי, דָּסִי כְּדָבָר צָרִים
וְקִיסָּה, דָּמָאִי כְּטַמְמָנִים לוֹ הַזָּקָנוֹת הַמְּמָכָ"בּ מְתָנָה
מְתָנָה צְלָמָמָ"בּ פְּלִיקָה כְּדַ' מְתָלָלוֹת מְלִיכָה (ה'ג''), דָּלִיל

והרש"ב "הן להן" ג' כי מילן נגידו הכל"ז דעריך
 חילוק בין מין אחד אשראי
 מינים כמה שמתנה לא מילן הילן דה בבל ב-
 בשום מקום נאכלות ונאכט כלע דעם רעכט"ס. וזהו נפלא
 אמרו שלישים סהמלה, ע"כ סומך קוח על סומם בעקבות, וכן סל-
 האכטה

וְבַיִז נורה צמונתך צפתי לך נט' זסמן טט' ז
זקן מהל יכל סלוקה נצטעל סמתק ווילר
שי מקומו, רק צמתקלך קין לא מוקס סאי
כסלן נטה רק קין מוקס צמתקוס טיטה זרוצומו,
זו מממת שולן נמאפט סקינ ריק ננד סדרים צנטן

אמגנד עדין קאפה, לאטקמען לר' סענ'ו' פסק פאלטן
לומר לדמי כוֹלֶה קִסְיָה לְמַךְ עֲשֵׂה נְמַמּוּ' שָׁ
הַמְלָכָה כָּמָה יְמִיס וְנוֹנָה סְמַקְמָה, וְהַמְלָאָה, הַלְּפָנִים כָּרִיר

וְכֹן נָרְהָה דָּרֵין וְאֵלֶּה שִׁירָן כְּמַרְגָּרְתִּים נְלָבָן
 בְּכָל שָׂעוֹלָם רַק עַל סְמָחוֹת, וְטוֹהָר פְּסָק דְּמִיסָּה
 טְעוֹן כְּמַבְּחָלָל, כְּיוֹן שְׁזַקְקָן לְמוֹר מָרְגָּלִיטָס וְלָנָגָן
 מְשֻׁלָּחָן כְּפָלָר דְּכָמִתָּן צְמִינָן רְגָג וְיְוָתָן דְּגָן,
 אֲךָ עֲדִיָּן קְשָׁה מְמִיכָּה עַשְּׂרָה שְׂדוֹת צְמִינָן קְדָבָן דְּלָמָּה
 נְהָרָן. לְאֵן נָרְהָה דְּגָעֵיקָר כְּהַלְכָדָה הַבְּחִידָה בְּבָרָן
 צְכָוָלְתִּים לְהָיו יְכוֹל לְמוֹר לְדָמִי כּוֹל קִימָי לְקִימָה
 אַמְּנָמָן מֵהָ שְׁאַפְלִיסָּה כְּרָ"ן בְּגַמְּנָמָה מְקַמְּתָה וּוּלָה
 קְסָלָה כְּכָל יְדָן וְאֵלֶּה עַמְּנָעָם, וְמַעֲנָעָם הַלָּה, הַלָּה

[ט] ה'ז מעביר על דבריו. עיין קמ"ע ס"ק כבשין דיבור שגורת לא גם אין טירוגות לא תלמודי נון נון צ"ש ע"א לנו זוקה, וגשיקר ממסכת קיטס, וממסכת למד, לילך מוסוס להפטן צער, סמך קיטס, וממסכת למד, לילך מוסוס להפטן צער, סמך קיטס, וממסכת

Part III: Mekach Ta'os Overview

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY OVERVIEW VIDEO

WHEN A SALE IS NOT A SALE:

A discussion of the laws of *mekach ta'os* has to begin with an explanation of what *mekach ta'os* is and what it is not. In our series on the laws of *onaah*, we explained that there are numerous limitations on how and when the laws of *onaah* can be enforced. This is because a sale in which one side is taken advantage of and given a bad price is still an actual sale, as the goods were delivered and the agreed upon sum was paid; however, the Torah still protects the side which was taken advantage of and allows them to either recoup the amount they were overcharged or annul the sale, depending on the exact circumstances. Because the sale is valid, there are limitations regarding how inflated the price has to be to enforce the laws of *onaah* and regarding how long the aggrieved party has to make a claim.

Regarding *mekach ta'os*, when a buyer does not receive the item he paid for, there is no statute of limitations. This is because when a sale is a true *mekach ta'os* it is nullified as if it never occurred. Since the buyer did not get what he bought, there was no sale at all, and there can be no limits on how long the buyer has to make a claim or how he must make this claim.

THE TWO TYPES OF MEKACH TA'OS:

From a Mishnah in *Bava Basra*, we learn that there are two types of *mekach ta'os*. The first type would be when one orders a certain item, but receives a completely different item. For example, someone orders apples from a grocery store, but they deliver oranges instead. This type of *mekach ta'os* is pretty straightforward. The buyer clearly never bought oranges, so the sale is completely invalid.

The second type of *mekach ta'os* would be when the item delivered is the same item that was ordered, but it is of inferior quality. An example would be if someone made up to purchase a Toyota Camry, and received a Toyota Camry albeit with an engine of lower quality than it should have been. This is a more subtle case of *mekach ta'os*, and the laws are a bit more complicated.

For this second type of *mekach ta'os*, we would have to determine what can be expected in a sale and when the buyer has a good claim that what he received is of inferior quality to what he was expecting. This determination is sometimes dictated by simple common sense, sometimes by societal norms and sometimes by halachic factors. Oftentimes, the best indicator is the agreed upon price, which can serve as a testimony to what quality of merchandise would normally be

sold for that amount.

HALACHIC DIFFERENCES BETWEEN THE TWO LEVELS OF MEKACH TA'OS:

As we explained, in a case where one ordered apples and received oranges, the sale is automatically null and void as if it never occurred. For this reason, the buyer cannot decide that he is okay with what he received and choose on his own to allow the deal to transpire. If the grocery store would decide that they want the oranges back, they would have every right to take them – and, of course, return the money. Since the sale never took place, the oranges never left the ownership of the store, and they certainly can take back the oranges.

Furthermore, the buyer bears no responsibility for the oranges that were delivered to his house, [though he may be considered a *shomer aveida*,] and it is up to the store to come get them.

In a case of the more subtle type of *mekach ta'os*, where one ordered an item and received that item but of lesser quality than expected, the facts are more subjective and it is possible for the deal to stand. It is up to the buyer to decide if he wishes to pursue a claim, or if he is willing to make peace with the situation and accept the merchandise with its flaws.

If the buyer would know about the flaws but still use the item, that would be taken as a sign that he made peace with the sale, and he would lose his right to nullify the deal. For example, if he would receive a car of lesser quality than what he expected and would drive around in it for a week before deciding he wants to claim *mekach ta'os*, he would no longer be able to make such a claim.

The Gemara discerns the fact that the buyer can choose to accept the item of inferior quality and to have the sale stand from a case of a marriage. It is stated that if a man marries a woman, and later discovers that she possesses flaws that make her inferior to what he was expecting, he may have a right to claim *mekach ta'os*. But if he chooses to stay with her regardless of her imperfections, the marriage stands and a new kiddushin is not required. The Gemara says that the same concept applies to a sale. If the buyer decides to keep the item of inferior quality that he received, the original deal stands.

RECOURSE IN THE EVENT OF MEKACH TA'OS

It is important to note that when the item is of inferior quality, the buyer only has two options: He can either claim *mekach*

ta'os and nullify the sale, or he can make peace with what he received and accept the deal. He cannot hold on to the goods and demand that the price be lowered to reflect the inferior quality. To illustrate, if he paid \$20 for a pillow cover and received one that is frayed and, in his opinion, only worth \$15, he cannot decide to keep the pillow cover but demand a \$5 refund. (Of course, if he chooses to nullify the deal, he can then start over and try to negotiate a new sale with the seller for a lower price.)

If the buyer used the inferior product before noticing the flaws, it is possible that he would still be allowed to back out of the sale. This would depend on a variety of factors that would determine whether he should have checked the item for this type of flaw in quality before using it. Every case would be different in this regard, and would largely depend on what is considered something that is normally checked for or should have been noticed before an item is used.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit:

www.baishavaad.org/yorucha-topics

Or signup to receive them via whatsapp: ☎ 732.232.1412

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
 - › Obligation to Adhere to Civil Law
 - › How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
 - › What Constitutes a Minhag
 - › How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1
- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2

- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
 - › Backing Out
 - › Where Backing Out Causes a Loss
 - › Working Pro Bono and Hiring Jewish
 - › Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
 - › Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
 - › Structuring
 - › Legal Entities and Trusts
 - › Management
 - › Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- Hasagas Gevul & Competition - 4
 - › Ani Hamehapech
 - › Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded - 4
 - › Mechusar Amana
 - › Mi Shepara
 - › Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 2

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser
 - › As a Business and Individual

Elul 5781 - Maintaining a Kosher Work Environment

- Yichud in the Workplace - 2
- Interaction With the Opposite Gender - 2

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Websites and E-Commerce on Shabbos and Yom Tov

Winter 5782 (Leap Year) - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Ribbis 101/The Basics - 4
- Insurance Issues - 1
- Brokerage - 2
- Lashon Hara in Business - 2
- Legal Holidays and Chukos HaGoyim - 1

Winter 5782 - 2nd Semester - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 3
- Din and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Quitting, Firing, and Severance - 2
- Partnership Dissolution - 2
- Collections - 2
- Bankruptcy - 1

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Maintaining a Facility on Pesach

Summer 5782 - Final Testing and Review

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- More In-Depth and Intricate Learning of Previous Topics
- Nizkei Shcheinim
- Mazik, Garmi, and Halachic Torts
- Hashavas Aveida
- Mitzva of Lending
- Yerusha and Trusts
- Trustees and Executors
- Shomrim and Fiduciaries
- Shluchim and Agents
- Harsha'a and Power of Attorney
- The Shibuda D'Reb Nosson Law
- Hefker, Pruzbul, and Other Choshen Mishpat Topics

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen
- Employment Training
- Facility and Housekeeping
- Compliance and Fiduciary
- Partnership and Employment
- Medical Issues

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bes'eah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION *To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.*

VISION *Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.*

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms. Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance.

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio "Blatt shiur" guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be'emunah uveyosher*.

CURRENT YORUCHA CHABUROS

BELLE HARBOR

Congregation Bais Yehuda
R' Dovid Semel

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Flatbush Park Jewish Center

Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

Yad Yosef Torah Center

Rabbi Eddie Kassin

CHICAGO

Agudas Yisroel of West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

CLEVELAND

Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS

Cogregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DETROIT

Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

SULITZER BAIK MEDRASH

Rabbi Avrohom Hartman

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

LAKEWOOD

Bais HaVaal
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash of Lutzk

Rabbi Yaakov Pascal

Bernath And Rosenberg

Rav Baruch Fried
R' Yossi Schuck
R' Yehoshua Wolf

Bitbean

Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Kehal Zichron Yaakov

Rabbi Mayer Boruch Turin
R' Moshe Netzer

Madison Executive Offices

Rabbi Doniel Dombroff

LAWRENCE

Hechal Dovid (W)
Reb Yakov Lowinger
Rabbi Mattisyahu Blumenthal

Yeshiva Gedolah Ateres Yaakov

Rabbi Yisroel Gold

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA

Rabbi Zalmen Frager

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Brisker Kollel
Rabbi Michoel Illes

Cogregation Torah Utfila

Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community Chabura

Rabbi Tzvi Rubin

Zichron Yakov

Rabbi Yehuda Russack
R' Simcha Levi

PHILADELPHIA

Philadelphia Community Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

QUEENS

Cong. Ohr Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

ST. LOUIS

St. Louis Chabura
Mr. Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehillas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Ateres Mordechai, Thornhill Kollel
Rabbi Yosef Rothbart

WEST HEMPSTEAD

Eitz Chayim of Dogwood Park
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W. Hempstead

Reb David Felt
Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos

Rabbi Shmuel Witkin

Yeshiva Gedola Five Towns

Rabbi Ami Glassberg

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

732.232.1412

888.485.VAAD(8223) #302

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

888.485.VAAD(8223) #303

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.